

TASARRUF SAHİBİ EVLİYA İNANCI • UBEYDULLAH ARSLAN — İSLAM DAVETÇİSİ

TASARRUF SAHİBİ EVLİYA İNANCI

KUR'AN VE SAHİH SÜNNET IŞIĞINDA
BİR İNANÇ DEĞERLENDİRMESİ

• HAK GELDİ, BATIL ZÂİL OLDU •

Bismillâhirrahmânirrahîm

MUKADDİME

Elhamdülillâh. Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur. O’na hamd eder, O’ndan yardım ve bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden Allah’a sığınırız. Allah kimi hidayete erdirirse onu saptıracak yoktur; kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur.

Şehâdet ederim ki Allah’tan başka ibadete lââyık hiçbir ilâh yoktur; O tektir, hiçbir ortağı yoktur. Yine şehâdet ederim ki Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem O’nun kulu ve Resûlüdür. Allah’ın salât ve selâmı Nebimiz Muhammed’in, âlinin, ashâbının ve kıyamete kadar onların yoluna ihsan üzere tâbi olanların üzerine olsun.

Emmâ ba’d: Şüphesiz tevhid, Allah’ın kulları üzerindeki en büyük hakkıdır. Peygamberlerin davetlerinin başlangıcı ve sonu, ibadetin yalnız Allah’a tahsis edilmesidir.

“Andolsun ki biz her ümmete: Allah’a ibadet edin ve tâğuttan sakının, diye bir resûl gönderdik.”¹

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Muâz b. Cebel’e şöyle buyurmuştur: “Allah’ın kulları üzerindeki hakkı, yalnız O’na ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O’na ortak koşmamalarıdır.”²

Bu sebeple salihleri sevmek ile onlar hakkında gulûv göstermek; kerameti tasdik etmek ile veliye gaybî tasarruf yetkisi nispet etmek birbirinden kesin olarak ayrılmalıdır. Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat Allah’ın velilerini inkâr etmez. Ancak hiçbir velâyet makamı kula Allah’ın rubûbiyetinden bir pay vermez.

¹ en-Nahl, 16/36.

² Buhârî, Sahîh, Tevhîd; Müslim, Sahîh, İmân.

Akîde menkıbeyle kurulmaz. Gayb keşifle sabit olmaz. Rüya şeriat koymaz. Keramet rubûbiyet değildir.

1. BÖLÜM

TASARRUF İDDİASININ MAHİYETİ

Bir velinin duasının kabul edilmesi başka, o veliye kâinatta sürekli bir tasarruf makamı nispet edilmesi başkadır. Allah'ın bir kulunda keramet meydana getirmesi başka, o kulun istediği zaman uzaktaki insanların yardımına yetişebildiğini söylemek başkadır. Bu iki mesele birbirine karıştırılmamalıdır.

“Dikkat edin! Allah'ın velilerine korku yoktur; onlar üzülmeyeceklerdir. Onlar iman eden ve takva sahibi olan kimselerdir.”³

Kur'an'ın ortaya koyduğu velâyet ölçüsü iman ve takvadır. Velâyetin tanımında kâinatta tasarruf etmek, gaipde bulunanların çağrılarını işitmek veya dünyanın farklı yerlerindeki insanların sıkıntılarına gaybî şekilde yetişmek bulunmamaktadır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kudsî hadiste kulun Allah'a en sevimli şekilde farzlarla, ardından nafilelerle yaklaştığını bildirmiştir.⁴

Selefin anlayışında olağanüstü bir hâlin meydana gelmesi, kişiye Allah'ın rubûbiyetinden bir yetki kazandırmaz. Keramet Allah'ın kuluna ikramıdır; kulun istediği zaman kullanabileceği müstakil bir kudret değildir.

Velâyet kulluğun kemalidir; rubûbiyetten pay almak değildir. Kerameti kabul etmek, veliye sürekli gaybî

³ Yûnus, 10/62-63.

⁴ Buhârî, Sahîh, Rikâk, no. 6502.

tasarruf yetkisi vermeyi gerektirmez.

2. BÖLÜM

KÂİNATIN TEDBİRİ ALLAH'A AİTTİR

Kur'an yaratmayı, mülkü ve kâinatın tedbirini Allah'a tahsis eder.

“Dikkat edin! Yaratmak da emretmek de O'na aittir. Âlemlerin Rabbi Allah ne yücedir.”⁵

“Gökten ve yerden sizi rızıklandıran kimdir? İşitme ve görmelere sahip olan kimdir? Ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran kimdir? İşleri tedbir eden kimdir? ‘Allah’ diyeceklerdir.”⁶

Kur'an'ın sorusu son derece açıktır: İşleri kim tedbir ediyor? Cevabı da açıktır: Allah. Bu sebeple “veli kâinatta tasarruf eder” denildiğinde önce tasarruftan ne kastedildiği açıklanmalıdır.

Bir insanın maddî imkânlarıyla bir işi yönetmesi bu bahsin konusu değildir. Fakat gaipten olaylara müdahale etmek, uzaktaki insanların sıkıntılarını gidermek, belaları kaldırmak veya kâinattaki hadiseler üzerinde görünmeyen bir kudretle etkide bulunmak kastediliyorsa bunun delili istenmelidir.

Yaratmak Allah'a ait olduğu gibi, kâinatın mutlak ve gaybî tedbiri de Allah'a aittir.

3. BÖLÜM

RESÛLULLAH SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM DE KENDİLİĞİNDEN FAYDA VE ZARARA MALİK DEĞİLDİR

⁵ el-A'râf, 7/54.

⁶ Yûnus, 10/31.

“De ki: Ben kendim için Allah’ın dilediğinden başka ne bir faydaya ne de bir zarara malikim. Eğer gaybı bilseydim elbette çok hayır elde ederdim ve bana hiçbir kötülük dokunmazdı.”⁷

“De ki: Ben size ne zarar vermeye ne de sizi doğru yola sevk etmeye güç yetirebilirim.”⁸

Bu ayetler yaratılmışların kudret sınırını ortaya koymaktadır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kendi akrabalarını tevhid konusunda uyarırken Allah karşısında onlara kendi başına fayda sağlayamayacağını açıkça bildirmiştir.⁹

Allah’ın Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem hakkında nassın koyduğu sınırdan daha geniş bir gaybî tasarruf yetkisi, ondan daha aşağı derecede bulunan herhangi bir veli için hangi delille kabul edilebilir?

Velâyette yüksek derece kulluk derecesidir. Kul Allah’a yaklaştıkça daha büyük kul olur; ilâhî özelliklerden pay alan bir varlığa dönüşmez.

4. BÖLÜM

“ALLAH BU YETKİYİ VERMİŞTİR” DEMEK DELİL MİDİR?

Bu meselede sıkça şöyle denilir: “Biz velinin bağımsız olduğunu söylemiyoruz. Allah ona bu tasarruf yetkisini vermiştir.” Fakat bu söz meseleyi çözmez. Bilakis yeni bir soru doğurur: Allah’ın bu yetkiyi verdiğinin delili nedir?

Allah şüphesiz her şeye kadirdir. Fakat Allah’ın bir şeyi yapmaya kadir olması ile o şeyi belirli bir kula gerçekten verdiğinin sabit

⁷ el-A’râf, 7/188.

⁸ el-Cin, 72/21.

⁹ Buhârî, Sahîh, Tefsîr; Müslim, Sahîh, İmân.

olması birbirinden farklıdır.

“De ki: Göklerde ve yerde Allah’tan başka kimse gaybı bilmez.”¹⁰

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem İbn Abbas’a şöyle öğüt vermiştir: “İstediğin zaman Allah’tan iste; yardım dilediğin zaman Allah’tan yardım dile.”¹¹

Selefin usûlünde bir şeyin şer’î veya kevnî sebep kabul edilebilmesi için sebep olduğunun delille bilinmesi gerekir.

“Allah verdi” sözü delilin yerine geçmez. Gayba ilişkin yetki iddiası vahiyyden delil ister.

5. BÖLÜM

KERAMET İLE TASARRUF AYNI ŞEY DEĞİLDİR

Ehl-i Sünnet kerameti kabul eder. Kur’an’da Allah’ın salih kulları hakkında olağanüstü hadiseler haber verilmiştir. Fakat keramet ile sürekli tasarruf yetkisi arasında temel bir fark vardır: Kerametın faili hakikatte Allah’tır.

Keramet velinin istediği zaman çalıştırdığı manevî bir güç değildir. Allah dilerse meydana getirir, dilemezse meydana getirmes.

Bir kişide olağanüstü bir hadise görülmesi, onun söylediği her şeyin doğru olduğunu veya kendisine gaybî yetkiler verildiğini göstermez. Hak ölçüsü Kitap ve Sünnettir.

Dolayısıyla “Bu veli keramet göstermiştir” önermesinden “Öyleyse nerede çağrılırsa یشیر ve yardıma yetişir” sonucu çıkarılamaz.

Keramet Allah’ın fiilidir; velinin mülkü değildir. Kerametten sürekli gaybî tasarruf makamı çıkarılamaz.

¹⁰ en-Neml, 27/65.

¹¹ Tirmizî, no. 2516; hasen-sahih.

6. BÖLÜM

NORMAL YARDIM İLE GAYBÎ İSTİĞÂSE AYNI DEĞİLDİR

Ehl-i Sünnet yaratılmıştan hiçbir şekilde yardım istenemeyeceğini söylemez.

“Kendi taraftarından olan kişi, düşmanına karşı ondan yardım istedi.”¹²

Hayatta bulunan, hazır olan ve yapmaya gücü yeten bir insana “Bana yardım et”, “Şu yükü kaldır” veya “Boğuluyorum, beni kurtar” demek sebepler dairesindeki yardımdır.

Fakat ölmüş veya gaip bir kimseye “Yâ Gavs, yetiş!”, “Ey şeyhim, belamı kaldır!”, “Hastamı kurtar!” şeklinde seslenmek aynı mesele değildir. Burada insanın tabî kudretinin ötesinde bir işitme ve müdahale gücü varsayılmaktadır.

Sebepler dairesindeki yardım başka, gaybî istiğâse başkadır.

7. BÖLÜM

DUA VE İSTİĞÂSE KİME YÖNELTİLİR?

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Dua ibadetin kendisidir.”¹³

“Rabbiniz: Bana dua edin, size cevap vereyim, dedi.”¹⁴

“Allah’ı bırakıp da sana ne fayda ne de zarar verebilecek şeylere dua etme.”¹⁵

¹² el-Kasas, 28/15.

¹⁴ Gâfir, 40/60.

¹⁵ Yûnus, 10/106.

“Mescidler Allah’ındır. Öyleyse Allah ile beraber hiç kimseye dua etmeyin.”¹⁶

Burada mesele yalnızca kullanılan kelime değildir. Bir kişi “Ben dua etmiyorum, yalnız medet istiyorum” diyebilir. Fakat hüküm kelimenin değiştirilmesiyle değişmez.

Kime yönelindiğine, ne istendiğine ve istenen şeyin yaratılmışın normal kudreti içerisinde bulunup bulunmadığına bakılır.

8. BÖLÜM

KUTUP VE GAVS İNANCI SELEFE ARZ EDİLMELİDİR

Her akîde iddiasında Selefi menhecin sorusu şudur: Bunun Kitap ve sahih Sünnette delili nedir ve Sahâbe bunu nasıl anlamıştır? Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali radiyallahu anhum ümmetin en faziletli velilerindendir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettikten sonra Sahâbe ağır sıkıntılar yaşadı. Ömer döneminde kıtlık yaşandığında Ömer, Abbas b. Abdülmuttalib’den dua etmesini istemiş ve Allah’tan yağmur dilemiştir.¹⁷

Sahâbe neden Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefatından sonra onun kabrine yönelerek onu ümmetin gaybî sıkıntı gidericisi hâline getirmedi?

Eğer ölmüş velileri çağırmak ve gavsların gaipten yardıma yetişmesini istemek meşru bir yol olsaydı, bunu en iyi bilenlerin Sahâbe olması gerekirdi.

¹⁶ el-Cin, 72/18.

¹⁷ Buhârî, İstiskâ, no. 1010.

Akîde sonraki asırların menkıbelerinden geriye doğru kurulmaz.

9. BÖLÜM

MENKİBE, KEŞİF VE RÜYA AKÎDE KURAMAZ

Tasarruf inancını desteklemek için “Şeyh uzaktaki müridini kurtardı”, “Denizde boğulanın yardımına yetişti” veya “Aynı anda iki yerde görüldü” türünden anlatılar nakledilebilir.

Fakat bir hikâyenin anlatılmış olması onun sahih olduğunu göstermez. Sahih olduğu varsayılsa bile hadisenin nasıl yorumlanacağı Kitap ve Sünnet terazisine vurulmalıdır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.”¹⁸

Selefin metodolojisinde olağanüstülük hakikatin ölçüsü değildir. Hakikatin ölçüsü vahiydir.

Menkıbe nas değildir. Rüya vahiy değildir. Keşif şariat değildir. Akîde Kitap ve sahih Sünnetten alınır.

10. BÖLÜM

VELİLERİ SEVMEK BAŞKA, GULÜV BAŞKADIR

Ehl-i Sünnet Allah’ın velilerini sever; onların imanını ve takvasını örnek alır ve sahih olarak sabit olan kerametlerini kabul eder. Fakat salihleri sevmek ile onlar hakkında sınırı aşmak aynı değildir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Beni, Hristiyanların Meryem oğlu İsa’yı aşırı övdükleri gibi aşırı övmeyin. Ben ancak Allah’ın kuluyum. Bana Allah’ın kulu ve Resûlü deyin.”¹⁹

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kendisi hakkında aşırılığı yasaklamışsa, onun ümmetinden herhangi bir veli hakkında sınırların kaldırılması nasıl meşru olabilir?

Selefin tevhid anlayışında salih insanın hakkı korunur; fakat Allah’ın hakkı ona verilmez.

Veliyi severiz; ona ibadet etmeyiz. Kerameti kabul ederiz; ondan tasarruf makamı çıkarmayız. Menkıbeyi vahyin önüne geçirmeyiz. Allah’a mahsus rubûbiyet ve ulûhiyet haklarından hiçbirini kula vermeyiz.